

Nr 55.

Ankom till riksdagens kansli den 3 maj 1934 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag m. m. ävensom i ämnet väckta motioner.

Genom en den 9 mars 1934 dagtecknad, till lagutskott hänvisad proposition, nr 217, vilken behandlats av första lagutskottet, har Kungl. Maj:t under åberopande av propositionen bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll föreslagit riksdagen att antaga ett vid propositionen fogat, nedan intaget förslag till lag angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag m. m.

Utskottet har i samband med denna proposition förehäft följande inom riksdagen väckta motioner, nämligen motionen i första kammaren nr 246 av herr *Asplund* samt motionerna i andra kammaren nr 445 av herr *Wiklund* m. fl. och nr 577 av herr *Nylander* m. fl.

I motionerna I:246 och II:445, som väckts innan Kungl. Maj:t avlätit förevarande proposition, har yrkats, att riksdagen ville beträffande 2 § andra stycket i förenämnda lag besluta ändring av samma innebörd som i propositionen med avseende å denna paragraf föreslagits.

I motionen II:577 har hemställts, att propositionen icke måtte vinna riksdagens gillande.

Beträffande de skäl som ligga till grund för Kungl. Maj:ts förslag samt de skäl som föranlett motionärernas yrkanden får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till propositionen och motionerna.

Lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag stadgar förbud för utländska medborgare, samfälligheter och stiftelser att utan Kungl. Maj:ts tillstånd här i riket förvärva fast egendom eller gruva eller idka gruvdrift. Lagens syfte att skydda de svenska naturtillgångarna mot obehörig exploatering från utlänningars sida har krävt en utvidgning av förbudet jämväl till vissa svenska samfälligheter, i vilka ett utländskt inflytande kan tänkas förekomma. Utan Kungl. Maj:ts tillstånd kan sålunda — med vissa i lagen närmare angivna undantag, avseende bank- och försäkringsbolag m. fl. samfälligheter — svenskt handelsbolag vari finnes utländsk bolagsman, svenskt aktiebolag vars aktiebrev må ställas till innehavaren, eller svensk ekonomisk förening icke här i riket förvärva fast egendom, inmuta mineral-

fyndighet, förvärva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka gruvdrift.

Samma bestämmelser gälla i fråga om svenskt aktiebolag vars aktiebrev skola vara ställda till viss man. I fråga om dessa senare bolag göres emellertid inskränkningen i rätten till egendomsförvärv och gruvdrift beroende av huruvida bolaget i sin bolagsordning intagit förbehåll av visst slag. Rörande detta förbehåll innehåller lagen, att genom detsamma skall, där det ej innefattar strängare föreskrifter, bestämmas att allenast viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av bolagets aktier eller, om aktier med olika röstvärde finnas, allenast så många aktier att röstetalet för dem utgör viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av röstetalet för bolagets samtliga aktier, må genom teckning eller överlåtelse förvärvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse eller av vissa svenska samfälligheter, nämligen sådana som enligt vad förut sagts icke utan tillstånd få förvärva fast egendom eller gruva eller idka gruvdrift. Har dylikt förbehåll intagits i bolagsordningen, äger bolaget således fritt förvärva fastighet och gruvegendom samt idka gruvdrift. De nu anförda bestämmelserna äro upptagna i lagens 2 §.

I 12 § stadgas vissa inskränkningar i rätten att överlåta aktier i svenskt aktiebolag vars aktiebrev skola vara ställda till viss man. De bolag som här avses äro sådana som redan före lagens ikraftträdande (den 31 maj 1916) förvärvat antingen fastighet med en areal av mer än 1,000 hektar eller vattenfall av viss kapacitet eller ock gruva. Bestämmelsen innehåller i huvudsak att sådant bolags aktier, vilka då lagen trädde i kraft ägdes av svenska medborgare, samfälligheter eller stiftelser, icke få överlåtas å utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse och ej heller å svenskt bolag eller svensk förening som enligt 2 § allenast med Konungens tillstånd äger förvärva fastighet eller gruva. Därjämte föreskrives att aktier som äro underkastade dylikt inskränkning skola förses med påskrift därom. Undantag från förbudet mot överlåtelse av aktierna kan beviljas av Konungen, om bolaget icke vidare är innehavare av egendom av det slag eller den omfattning som nyss nämnts. Men även oberoende härav äger Konungen att — beträffande samtliga av inskränkningen berörda aktier eller för viss aktiepost — medgiva ett bolag befrielse från inskränkningen. Införes i bolagsordningen sådant förbehåll som avses i 2 §, må därefter, jämlikt stadgande i 13 §, aktie beträffande vilken förbehållet ej gäller förvärvas utan hinder av vad 12 § innehåller.

Jämlikt 14 § kan sådant aktiebolag som avses i 12 § under vissa omständigheter vara berättigat att utan Konungens tillstånd förvärva fastighet eller gruvegendom eller idka gruvdrift, oaktat bolagsordningen icke innehåller sådant förbehåll som nyss nämnts. Förutsättningarna härför äro dels att vid lagens ikraftträdande svenska medborgare voro ägare antingen av mer än fyra femtedelar av aktierna i bolaget eller, om bolaget har aktier med olika röstvärde, av minst så många aktier att röstetalet för dem utgör mer än fyra femtedelar av röstetalet för bolagets samtliga aktier, dels ock att brev å nämnda antal aktier försetts med påskrift enligt 12 § därom att de icke få överlåtas å utländska medborgare eller med dem jämställda rättssubjekt.

Av förestående redogörelse framgår, att 2 § i 1916 års lag i fråga om aktiebolag, vilkas aktiebrev skola vara ställda till viss man, skiljer mellan å ena sidan bolag, i vilka alla aktier ha lika röstvärde samt å andra sidan bolag, i vilka aktierna ha olika röstvärde. I senare fallet må bolaget enligt ifrågorande lag utan Konungens tillstånd förvärva fast egendom eller gruva därest i bolagsordningen intagits förbehåll att allenast så många aktier att röstetalet för dem utgör viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av röstetalet för bolagets samtliga aktier må genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse eller vissa därmed jämställda svenska rättssubjekt. Härvid förutsättes sålunda icke, att någon viss procent av *aktiekapitalet* skall bevaras på svenska händer.

Förevarande bestämmelse har föranlett att ett betydande antal bolag utgivit aktier med olika röstvärde, s. k. A- och B-aktier eller stam- och preferensaktier, därvid aktierna i den ena gruppen ha ett röstvärde, som är mångdubbelt större än röstvärdet för aktierna i den andra gruppen.

Med anledning av detta förhållande väcktes vid 1928 års riksdag motion om ändring i 2 § av 1916 års lag, vilken motion emellertid icke föranledde någon riksdagens åtgärd.

Under innevarande år har inom justitiedepartementet utarbetats ett utkast till lag om ändring i 1916 års lag och har utkastet jämte en promemoria i ämnet remitterats till olika myndigheter och korporationer.

Det genom propositionen framlagda förslaget ansluter sig till det remitterade utkastet. Det innebär den ändringen i 1916 års lag, att bolag, vars aktier äro ställda till viss man och vari aktier med olika röstvärde finnas, icke må utan Konungens tillstånd förvärva fast egendom eller gruva eller idka gruvdrift utan att i bolagsordningen intagits förbehåll, att allenast så många aktier att de vid varje tid motsvara viss del, mindre än en femtedel, av hela *aktiekapitalet* och tillika röstetalet för dem utgör viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av röstetalet för bolagets samtliga aktier, må genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse eller därmed jämställda svenska rättssubjekt. Därjämte innehåller förslaget övergångsbestämmelser i syfte att aktier i bolag, som redan vid lagens ikraftträdande den 1 juli 1934 äga större fast egendom eller inneha gruva eller ock äga aktier i svenskt bolag som äger eller innehar sådan egendom, skola förbliva å svenska händer åtminstone i den utsträckning som vid lagens ikraftträdande var förhållandet. För sådant ändamål inskränkes dispositionsrätten över aktier uti ifrågavarande bolag sålunda att aktier, som den 1 juli 1934 ägas eller äro tecknade av svenska medborgare, bolag, föreningar, andra samfälligheter eller stiftelser eller vilka utgivas i anledning av aktiekapitalets ökning, icke må genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse eller därmed jämställda svenska rättssubjekt. Vad sålunda stadgats skall dock ej medföra inskränkning i den aktieägare tillkommande rätt till teckning eller erhållande av det antal nya aktier i bolaget, som svarar mot hans andel i det förutvarande aktiekapitalet, eller inskränkning i den rätt att teckna

eller erhålla nya aktier, som den 1 juli 1934 enligt bolagsordningen må tillkomma aktieägare. De aktier, som äro underkastade förenämnda inskränkning, skola av styrelsen förses med påskrift härom, varjämte styrelsen skall i aktieboken anmärka vilka aktiebrev, som försetts med dylik påskrift. Innan aktiebrev blivit för påskrift ingivet till styrelsen, må utdelning å den eller de aktier, varå brevet lyder, ej äga rum. Är bolaget ej vidare innehavare av ifrågavarande egendom må Konungen förordna, att förut berörda övergångsbestämmelser icke skola äga tillämpning å bolaget. Därjämte må Konungen i avseende å visst aktiebolag medgiva undantag från förevarande inskränkning i förfoganderätten över vissa aktier. Har genom ändring av bolagsordningen för bolaget stadgats förbehåll som i 2 § nya lydelsen avses må vidare aktie, beträffande vilken sådant förbehåll ej gäller, förvärfvas utan hinder av vad eljest i övergångsbestämmelserna föreskrivits.

Föredragande *departementschefen* anför i propositionen — efter en redogörelse för inkomna yttranden i ämnet — bland annat:

»Metoden att inskränka röstvärdet för B-aktier till en ringa bråkdel av röstvärdet för A-aktierna har kommit till användning i en utsträckning som tidigare svårligen kunnat förutses. Bland de bolag med avseende å vilka en dylik anordning träffats märkas sådana som äro ägare till avsevärda och för landet i dess helhet mycket betydelsefulla naturtillgångar, och det torde vara otvivelaktigt att den bestämmanderätt över dessa tillgångar, som 1916 års lagstiftning avsåg att förbehålla åt svenska medborgare, kan i hög grad inskränkas därigenom, att en mera betydande del av aktierna i dylika bolag kommer under utlänningars äganderätt. Det synes under sådana förhållanden angeläget att i den mån så kan ske avskära de möjligheter att äventyra lagens syfte som enligt senare års erfarenhet visat sig föreligga.

Det förutnämnda lagutkastet avsåg i huvudsak dels att skärpa de i 1916 års lag angivna förutsättningar under vilka svenska bolag med aktier av olika röstvärde äga förvärva fastigheter och gruvor utan Kungl. Maj:ts tillstånd, dels att förhindra att sådana aktier i jord- och gruvägande bolag som vid den föreslagna lagens ikraftträdande ägas av svenska medborgare bliva överlåtna å utlänningar i större omfattning än som kan anses förenligt med den ifrågavarande lagstiftningens syfte.

Det har anmärkts att de föreslagna bestämmelserna givits alltför stor räckvidd. Sålunda ha styrelserna för Sveriges industriförbund och Svenska bankföreningen gjort gällande att lagändringen borde avse allenast rätten att förvärva gruvegendom och idka gruvdrift, på vilket område behovet av skärpta föreskrifter mest framträtt, men däremot icke rätten till fastighetsförvärfv. Beträffande fastigheter vore nämligen gällande skogsvårds- och vanhävdslagar tillfyllest ur nationalekonomiska och sociala synpunkter. En begränsning av angivet slag lär emellertid svårligen vara genomförbar med hänsyn därtill att 1916 års lag överhuvud icke gör någon skillnad mellan de däri avsedda olika slagen av naturtillgångar, fastigheter, gruvor och vattenfall. Det torde icke föreligga tillräckliga skäl att i detta avseende nu rubba grunderna för lag-

stiftningen. Även i fråga om landets jord- och skogsegendomar måste det otvivelaktigt anses vara av allmänt intresse att det utländska kapitalet icke vinner alltför stort inflytande, om än någon tendens i sådan riktning för närvarande icke torde ha gjort sig gällande.

Första lagutskottet vid 1928 års riksdag framhöll den ur nu ifrågavarande synpunkter betydelsefulla skillnaden mellan företag vilkas verksamhet företrädesvis avse direkt tillgodogörande av naturtillgångar och sådana för vilka användningen av en viss naturtillgång blott utgör ett led i en betydande industriell verksamhet. De skäl som med fog kunna anföras för att ett företag av förstnämnda typ bör vara underkastat restriktioner av det slag lagutskottet avser lära icke äga på långt när samma bärkraft då det gäller företag av den senare typen, även om dessa äro innehavare av svenska naturtillgångar av i och för sig ej ringa omfattning. Att i lagstiftningen göra någon skillnad mellan företag av ena eller andra slaget torde dock icke vara möjligt. Det måste härvidlag ankomma på Kungl. Maj:t att träffa avgörande efter omständigheterna i de särskilda fallen, och det är uppenbart att vid den prövning som sålunda skall äga rum i främsta rummet bör komma i betraktande huruvida ett företags verksamhet huvudsakligen går ut på exploatering av naturtillgångar eller om så icke är fallet. Även naturtillgångarnas beskaffenhet bör naturligen härvidlag beaktas.

I några av de avgivna yttrandena har ifrågasatts huruvida icke lagutskottet gått längre än av omständigheterna vore påkallat, då det i fråga om aktiekapitalets fördelning mellan svenska och utländska rättssubjekt kräver, att mer än fyra femtedelar skall finnas på svenska händer för att bolaget skall vara ställt utanför koncessionstvånget. Utkastet innebär, såvitt angår de krav som uppställas för rätten att fritt förvärva fast egendom och gruva, att bolag med aktier av olika röstvärde skola vara underkastade samma regler som bolag, vilkas aktier ha lika röstvärde; de spärrade aktierna skulle representera mindre än en femtedel av såväl aktiekapitalet som rösttalet för samtliga aktierna. Det kan icke förnekas att den sålunda uppställda regeln i vissa fall skulle kunna te sig väl sträng med hänsyn därtill att lagstiftningen hittills icke lagt hinder mot anordningar som möjliggjort en så gott som obegränsad utländsk kapitalplacering. Emellertid torde vid bedömandet av förevarande spörsmål böra beaktas vad nyss anförts beträffande de skilda slag av företag som beröras av lagstiftningen. I åtskilliga fall torde väl beskaffenheten av rörelsen eller naturtillgångarnas art och omfattning icke kunna anses motivera utestängande av utländskt kapital i den nämnda omfattningen. I andra fall kunna säkerligen restriktionerna befinnas vara fullt befogade. Även andra omständigheter än beskaffenheten av naturtillgångarna och rörelsens syfte kunna härvid komma i betraktande. Såsom i vissa av de avgivna yttrandena framhållits kan ett utländskt inflytande utövas även på grund av kapitalplacering i form av lån. Risken för att lagstiftningen på denna väg skulle kunna kringgå torde i förekommande fall kunna i viss mån neutraliseras genom att villkoren för fastighetsförvärv och utländsk kapitalplacering i aktier skärpas. Ehuru goda skäl kunna anföras för att såsom huvudregel uppställa att minst tre femte-

delar av aktiekapitalet skall finnas på svenska händer för att bolaget skall vara ställt utanför koncessionstvangen, torde det — med hänsyn till möjligheten av dispens, när den i lagen fastslagna regeln skulle föranleda mindre önskvärda konsekvenser — ur nyss anförda synpunkter vara tillrådligt att bibehålla den i utkastet föreslagna regeln att mera än fyra femtedelar skall finnas på svenska händer.

Då styrelserna för industriförbundet och bankföreningen uttalat att om bulvanstadganden eller förslag därtill funnits, frågan om ändringar i 1916 års lag antagligen icke skulle ha uppkommit, synas styrelserna vara av en uppfattning rörande betydelsen av de ifrågasatta lagändringarna som jag icke kan biträda. Enligt de gällande stadgandena i 1916 års lag finnes intet hinder för att B-aktier motsvarande den övervägande delen av ett bolags hela aktiekapital övergå i utländsk ägo, utan att bolaget därför blir underkastat lagens kontrollföreskrifter beträffande förvärv av fastigheter och gruvegen- dom. Det torde vara uppenbart att, där utländskt kapital i sådan omfattning investeras i ett bolag, ett mycket stort utländskt inflytande på bolagets förvaltning kan erhållas utan användande av bulvaner. Med hänsyn bland annat härtill synes det icke med fog kunna göras gällande att den nu ifrågavarande lagändringen skulle kunna ersättas av en lagstiftning riktad mot bulvanförhållanden i fråga om aktieinnehav.

Av styrelserna för industriförbundet och bankföreningen liksom av förval- tarna i aktiebolaget Kreuger & Tolls konkursbo ha framställts erinringar, grundade därpå att den föreslagna lagen skulle i visst avseende erhålla 'retro- aktiv' verkan till förfång för enskilda personer och företag, vilka tidigare förvärvat ekonomiska intressen i bolag som beröras av lagändringen. Det ligger i sakens natur att genomförandet av restriktioner av nu ifrågavarande beskaffenhet kan komma i konflikt med privatekonomiska intressen. Dessa måste dock uppenbarligen vika, då såsom nu är förhållandet hänsynen till det allmänna befinnes motivera restriktionerna. Den omständigheten, att i ett spe- ciellt fall utlänningar med kapitalintressen i svenska företag skulle få finna sig i att marknaden för större aktieposter begränsades med därav följande risk för värdeminskning, läser icke, såsom konkursförvaltarna synas förmena, kunna tillmätas någon avgörande betydelse.»

Departementschefen anmärker i anslutning härtill att, då det gäller att skyd- da landets naturtillgångar mot utländsk exploatering, lagregler, vilka åsyfta förebyggande av att utländskt inflytande beredes alltför stort utrymme, syn- tes vara att föredraga framför ingripanden i fall då ett sådant inflytande re- dan hunnit göra sig gällande.

Utskottet. Utskottet finner ej anledning till annan erinran mot propositionen än att, då syftet med densamma synes kunna vinnas, även om beträffande bolag, vars aktier skola vara ställda till viss man och vari aktier med olika röstvärde fin- nas, kräves allenast att mer än tre femtedelar av aktiekapitalet skall finnas på svenska händer för att bolaget skall vara ställt utanför koncessionstvang, ut- skottet velat föreslå därav föranledd jämkning i Kungl. Maj:ts förslag.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förslag icke kunnat av riksdagen i oförändrat skick antagas, för sin del antaga följande förslag till

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

L a g

angående ändrad lydelse av 2 § lagen den 30 maj 1916 (nr 156) om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag, m. m.

Härigenom förordnas, att 2 § lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag skall i nedan intagna del erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

Svenskt handelsbolag — — — tillstånd därtill.

Samma lag vare i fråga om svenskt aktiebolag vars aktiebrev skola vara ställda till viss man, om icke i bolagsordningen intagits förbehåll som nedan sägs. Genom sådant förbehåll skall, där det ej innefattar strängare föreskrifter, bestämmas att allenast viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av bolagets aktier eller, om aktier med olika röstvärde finnas, allenast så många aktier, att de vid varje tid motsvara viss del, *mindre än en femtedel*, av hela aktiekapitalet och tillika röstetalet för dem utgör viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av röstetalet för bolagets samtliga aktier, må genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse, av svenskt handelsbolag vari finnes utländsk bolagsman, av svensk ekonomisk förening, av svenskt aktiebolag vars aktiebrev må ställas till innehavaren, eller av annat svenskt aktiebolag i vars bolagsordning ej intagits förbehåll som nu är sagt; dock

Samma lag vare i fråga om svenskt aktiebolag vars aktiebrev skola vara ställda till viss man, om icke i bolagsordningen intagits förbehåll som nedan sägs. Genom sådant förbehåll skall, där det ej innefattar strängare föreskrifter, bestämmas att allenast viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av bolagets aktier eller, om aktier med olika röstvärde finnas, allenast så många aktier, att de vid varje tid motsvara viss del, *mindre än två femtedelar*, av hela aktiekapitalet och tillika röstetalet för dem utgör viss del, vid varje tid mindre än en femtedel, av röstetalet för bolagets samtliga aktier, må genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse, av svenskt handelsbolag vari finnes utländsk bolagsman, av svensk ekonomisk förening, av svenskt aktiebolag vars aktiebrev må ställas till innehavaren, eller av annat svenskt aktiebolag i vars bolagsordning ej intagits förbehåll som nu är sagt; dock

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

att utan hinder av förbehållet aktier må förvärfvas av svenskt bolag eller svensk förening som avses i 18 §. att utan hinder av förbehållet aktier må förvärfvas av svenskt bolag eller svensk förening som avses i 18 §.

Ändring av — — — Konungens medgivande.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1934, och skola med lagens ikraftträdande bestämmelserna i 12, 13 och 14 §§ ej längre äga tillämpning i avseende å svenskt aktiebolag vars aktiebrev skola vara ställda till viss man och vari aktier med olika röstvärde finnas. I fråga om sådant aktiebolag skall i stället vad nedan stadgas lända till efterrättelse.

1 mom. Där aktiebolaget den 1 juli 1934 här i riket äger fast egendom eller vattenfall eller del därav som avses i 12 § eller, på grund av rättighet som förvärfvats före den 1 juli 1934, innehar inmutad mineralfyndighet, stenkolsfyndighet eller gruvlägenhet, eller ock äger aktier i svenskt aktiebolag som äger eller innehar sådan egendom varom nu är sagt, må aktier i bolaget, som den 1 juli 1934 ägas eller äro tecknade av svenska medborgare, bolag, föreningar, andra samfälligheter eller stiftelser eller vilka utgivas i anledning av aktiekapitalets ökning, icke genom teckning eller överlåtelse förvärfvas av utländsk medborgare, samfällighet eller stiftelse, ej heller av svenskt bolag eller svensk förening som enligt 2 § nya lydelsen allenast med Konungens tillstånd äger förvärva fast egendom eller gruva; dock skall vad sålunda stadgats ej medföra inskränkning i den aktieägare tillkommande rätt till teckning eller erhållande av det antal nya aktier i bolaget, som svarar mot hans andel i det förutvarande aktiekapitalet, eller inskränkning i den rätt att teckna eller erhålla nya aktier, som den 1 juli 1934 enligt bolagsordningen må tillkomma aktieägare.

2 mom. I fråga om den i 1 mom. föreskrivna inskränkningen i rätten till förvärfv av aktier äge vad i 12 § andra stycket är stadgat motsvarande tillämpning, och skola bestämmelserna i 15 och 16 §§ jämväl gälla i avseende å styrelseledamot, som bryter mot honom enligt vad nu är stadgat åvilande förpliktelser.

Beträffande den i 1 mom. föreskrivna inskränkningen skall vad i 18 § andra stycket är stadgat, så ock bestämmelsen i tredje stycket av övergångsbestämmelserna till lagen den 30 maj 1916 om vissa inskränkningar i rätten att förvärva fast egendom eller gruva eller aktier i vissa bolag äga motsvarande tillämpning.

3 mom. Är aktiebolag som i 1 mom. avses ej vidare innehavare av egendom varom där sägs, må på ansökning av bolaget Konungen förordna, att bestämmelserna i 1 mom. och 2 mom. första stycket icke skola äga tillämpning i fråga om bolaget. I avseende å visst aktiebolag må Konungen ock i annat fall medgiva undantag från den i 1 mom. stadgade inskränkningen i förfoganderätten över vissa aktier.

4 mom. Har genom ändring av bolagsordningen för aktiebolag, varom i

(Kungl. Maj:ts förslag.)

(Utskottets förslag.)

1 mom. sägs, stadgats förbehåll som i 2 § nya lydelsen avses, må aktie, beträffande vilken förbehållet ej gäller, förvärvas utan hinder av vad ovan är föreskrivet.

5 mom. Äro den 1 juli 1934 svenska medborgare, svenskt handelsbolag, vari icke finnes utländsk bolagsman, eller svenskt aktiebolag, i vars bolagsordning intagits förbehåll av innehåll varom i 2 § nya lydelsen sägs, ägare av så många aktier i bolag, som i 1 mom. avses, att de motsvara *mer än fyra femtedelar* av hela aktiekapitalet och tillika röstetalet för dem utgör mer än fyra femtedelar av röstetalet för bolagets samtliga aktier, då må, sedan brev å nämnda antal aktier försetts med påskrift enligt 2 mom. första stycket och anteckning därom gjorts i aktieboken, bolaget, utan hinder därav att bolagsordningen icke innehåller förbehåll varom i 2 § nya lydelsen förmäles, åtnjuta den med sådant förbehåll förenade rätt att förvärva fast egendom, inmuta mineralfyndighet, förvärva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka gruvdrift.

5 mom. Äro den 1 juli 1934 svenska medborgare, svenskt handelsbolag, vari icke finnes utländsk bolagsman, eller svenskt aktiebolag, i vars bolagsordning intagits förbehåll av innehåll varom i 2 § nya lydelsen sägs, ägare av så många aktier i bolag, som i 1 mom. avses, att de motsvara *mer än tre femtedelar* av hela aktiekapitalet och tillika röstetalet för dem utgör mer än fyra femtedelar av röstetalet för bolagets samtliga aktier, då må, sedan brev å nämnda antal aktier försetts med påskrift enligt 2 mom. första stycket och anteckning därom gjorts i aktieboken, bolaget, utan hinder därav att bolagsordningen icke innehåller förbehåll varom i 2 § nya lydelsen förmäles, åtnjuta den med sådant förbehåll förenade rätt att förvärva fast egendom, inmuta mineralfyndighet, förvärva eller bearbeta inmutad mineralfyndighet eller idka gruvdrift.

6 mom. I fråga om aktiebolag som i 1 mom. avses skall, beträffande inmutad mineralfyndighet eller gruvlägenhet vilken på grund av rättighet som förvärvats före den 1 juli 1934 innehaves eller bearbetas av bolaget, fortfarande gälla vad i äldre lag är stadgat om rätt att bearbeta inmutad mineralfyndighet och idka gruvdrift samt om verkan av försöks- eller grubarbete.

B) att de i ämnet väckta motionerna måtte anses besvarade genom utskottets hemställan under A).

Stockholm den 3 maj 1934.

På första lagutskottets vägnar:

A. ÅKERMAN.

Vid detta ärendes behandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar *Akerman, Anderson* i Hägelåkra, *Bissmark, Larson* i Lerdala, *Öhman, Wagnsson, Branting* och *von Heland*;

från andra kammaren: herrar *Linnér, Lindqvist, Nilsson* i Antnäs, *Hedlund* i Östersund och *Sjögren*, fru *Östlund* samt herrar *Olsson* i Rimforsa och *Gardell* i Stenstu.
